2025/657

31.3.2025

# NEUVOSTON TÄYTÄNTÖÖNPANOPÄÄTÖS (EU) 2025/657,

## annettu 17 päivänä maaliskuuta 2025,

## Ukrainan tukivälineeseen kuuluvan Ukraina-suunnitelman mukaisen ei-takaisinmaksettavan rahoitustuen ja lainatuen kolmannen erän maksuedellytysten tyydyttävän täyttymisen vahvistamisesta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon Ukrainan tukivälineen perustamisesta 29 päivänä helmikuuta 2024 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/792 ([1]) ja erityisesti sen 26 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Ukrainan tukivälineen, jäljempänä 'tukiväline', I pilarista asetetaan vuosina 2024–2027 Ukrainan saataville enintään 38 270 000 000 euroa rahoitustukea ei-takaisinmaksettavana tukena ja lainoina. I pilarin mukainen rahoitus myönnetään pääasiassa Ukrainan tukivälineen Ukraina-suunnitelman, jäljempänä 'suunnitelma', perusteella. Suunnitelmassa esitetään Ukrainan uudistus- ja investointiohjelma sekä tukivälineen I pilarista myönnettävään rahoitukseen liittyvät laadulliset ja määrälliset tavoitteet.

(2) Neuvosto antoi asetuksen (EU) 2024/792 19 artiklan nojalla täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2024/1447 ([2]) suunnitelman arvioinnin hyväksymisestä. Suunnitelman seurannan ja täytäntöönpanon aikataulu, joka sisältää tukivälineen I pilarista myönnettävään rahoitukseen liittyvät laadulliset ja määrälliset tavoitteet, esitetään kyseisen päätöksen liitteessä.

(3) Suunnitelmaa varten täytäntöönpanopäätöksellä (EU) 2024/1447 saataville asetettujen rahoitusvarojen kokonaismäärä on 32 270 000 000 euroa, josta 5 270 000 000 euroa on ei-takaisinmaksettavaa rahoitustukea ja enintään 27 000 000 000 euroa on lainoja.

(4) Asetuksen (EU) 2024/792 24 ja 25 artiklan mukaisesti 6 000 000 000 euroa on maksettu Ukrainalle poikkeuksellisena väliaikaisrahoituksena ja 1 890 000 000 euroa on maksettu Ukrainalle ennakkomaksuna, joka vastaa 7 prosentin ennakkomaksua lainatuesta, jonka Ukraina on oikeutettu saamaan suunnitelman nojalla.

(5) Asetuksen (EU) 2024/792 26 artiklan 4 kohdan mukaisesti Ukrainalle on maksettu kahdessa ensimmäisessä suunnitelman mukaisessa erässä 8 221 521 428 euroa; tästä määrästä 3 000 000 000 euroa on maksettu ei-takaisinmaksettavana rahoitustukena ja 5 221 521 428 euroa lainoina. Asetuksen (EU) 2024/792 22 artiklan nojalla unionin ja Ukrainan välillä tehdyn lainasopimuksen mukaisesti kahdesta ensimmäisestä erästä käytettiin 393 017 742 euroa lainan ennakkomaksun kuittaamiseen.

(6) Ukraina toimitti 15 päivänä tammikuuta 2025 asetuksen (EU) 2024/792 26 artiklan 2 kohdan mukaisesti asianmukaisesti perustellun pyynnön ei-takaisinmaksettavan rahoitustuen ja lainatuen kolmannen erän maksamisesta; erän suuruus on 3 717 741 935 euroa täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2024/1447 liitteen mukaisesti. Pyynnön mukana toimitettiin asiakirjat, jotka osoittavat asiaankuuluvien vaiheiden tyydyttävän toteuttamisen, sekä kaikki muut puitesopimuksen 12 artiklassa, rahoitussopimuksen 5 artiklassa ja lainasopimuksen 6 artiklassa vaaditut asiakirjat; kyseiset sopimukset on tehty unionin ja Ukrainan välillä asetuksen (EU) 2024/792 9, 10 ja 22 artiklan mukaisesti.

(7) Täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2024/1447 mukaisesti Ukraina on toimittanut maksupyyntönsä kanssa näyttöä siitä, että ne 13 vaihetta, jotka sen oli määrä toteuttaa vuoden 2024 viimeiseen neljännekseen mennessä, on toteutettu tyydyttävästi. Kyseiset 13 vaihetta liittyvät eri uudistuksiin, jotka on esitetty julkisen talouden hoitoa, oikeuslaitosta, julkisten varojen hoitoa, inhimillistä pääomaa, liiketoimintaympäristöä, hallinnon hajauttamista ja aluepolitiikkaa, energiasektoria, liikennettä, elintarviketeollisuutta ja kriittisten raaka-aineiden hallintaa koskevissa suunnitelman luvuissa. Lainsäädäntö, joka koskee maksukyvyttömyysjärjestelmän kehittämistä, Ukrainan energi-

([1]) EUVL L, 2024/792, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/792/oj.
([2]) Neuvoston täytäntöönpanopäätös (EU) 2024/1447, annettu 14 päivänä toukokuuta 2024, Ukraina-suunnitelman arvioinnin hyväksymisestä (EUVL L, 2024/1447, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/1447/oj).

a-alan ja yleishyödyllisten palvelujen kansallisen sääntelyviranomaisen riippumattomuuden varmistamista, valtion maatalousrekisteriä sekä mineraalivarojen perustan kehittämistä koskevan kansallisen ohjelman tarkistamista, on tullut voimaan. Valtion omistajapolitiikka on hyväksytty, ja valtionyhtiöiden jaottelu on saatu valmiiksi. Strategiat, jotka koskevat neuropsykiatristen ja muiden asumisyksikköjen uudistamista ja vammaisten, vanhusten ja lasten laitoshoidosta luopumista, on hyväksytty. Lisäksi Ukraina on hyväksynyt päätöslauselmat markkinavalvontatoimenpiteiden ja non-food-tuotteiden valvonnan aloittamisesta uudelleen, päätöslauselmat kaupunkisuunnittelun kehittämisestä paikallistasolla, Ukrainan tarkistetun kansallisen liikennestrategian, rajainfrastruktuurin kehittämistä ja laajentamista EU:n jäsenvaltioiden ja Moldovan tasavallan kanssa koskevan strategian sekä maataloutta ja maaseudun kehittämistä koskevan strategian. Uusiutuvaa energiaa koskeva markkinapohjainen kehys on otettu käyttöön.

(8) Komissio on arvioinut asetuksen (EU) 2024/792 26 artiklan 4 kohdan mukaisesti tarkkaan Ukrainan pyynnön ja antanut myönteisen arvion siitä, että tämän päätöksen liitteessä esitetyt kolmannen erän maksamiseen liittyvät 13 laadullista ja määrällistä tavoitetta on toteutettu tyydyttävästi. Kyseinen myönteinen arvio on tehty suunnitelman täytäntöönpanon yhteydessä. Yhdenmukaistaminen EU:n säännöstön kanssa helpottuu EU:hun liittymisprosessin myötä.

(9) Komissio on arvioinut, että Ukraina täyttää edelleen asetuksen (EU) 2024/792 5 artiklassa säädetyn unionin tuen ennakkoedellytyksen. Erityisesti Ukraina jatkaa demokratian mekanismien, kuten parlamentaarisen monipuoluejärjestelmän ja oikeusvaltioperiaatteen, ylläpitämistä ja noudattamista sekä taakaa edelleen ihmisoikeuksien, myös vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden oikeuksien, kunnioittamisen.

(10) Tässä päätöksessä olisi sen vuoksi vahvistettava, että suunnitelman mukaisen kolmannen erän maksamiselle asetetut asiaankuuluvat edellytykset on täytetty tyydyttävästi.

(11) Kun otetaan huomioon Ukrainan julkisen talouden vaikea tilanne, on äärimmäisen tärkeää maksaa varat mahdollisimman pian. Tilanteen kiireellisyyden vuoksi ja menettelyn nopeuttamiseksi tämän päätöksen olisi tultava voimaan päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, ja sitä olisi sovellettava sen hyväksymispäivästä,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

*1 artikla*

Vahvistetaan täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2024/1447 liitteessä vahvistetun 3 717 741 935 euron suuruisen kolmannen erän maksamiselle asetettujen asiaankuuluvien edellytysten tyydyttävä täyttyminen tämän päätöksen liitteenä olevan, asetuksen (EU) 2024/792 26 artiklan mukaisesti tehdyn komission arvion mukaisesti.

*2 artikla*

Tämä päätös tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan sen hyväksymispäivästä.

Tehty Brysselissä 17 päivänä maaliskuuta 2025.

*Neuvoston puolesta*

*Puheenjohtaja*

K. KALLAS

*LIITE*

**Ukraina-suunnitelman kolmanteen erään liittyvien vaiheiden tyydyttävän toteutumisen arviointi**

**TIIVISTELMÄ**

Ukraina esitti Ukrainan tukivälineen perustamisesta 29 päivänä helmikuuta 2024 annetun asetuksen (EU) 2024/792 ([1]) 26 artiklan mukaisesti Ukraina-suunnitelman kolmatta erää koskevan maksupyynnön 15 päivänä tammikuuta 2025. Se toimitti maksupyynnön tueksi todisteet siitä, että Ukraina-suunnitelman arvioinnin hyväksymisestä 14 päivänä toukokuuta 2024 annetun neuvoston täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2024/1447 liitteessä ([2]) esitetyistä 13 vaiheesta kaikki on toteutettu tyydyttävästi.

Ukrainan toimittamien tietojen perusteella katsotaan, että kaikki 13 vaihetta on toteutettu tyydyttävästi.

Julkisen talouden hoitoa koskevan C.2 luvun osalta valtion verohallinnon digitalisaatiota koskeva strateginen suunnitelma on hyväksytty. Oikeuslaitosta koskevan C.3 luvun osalta maksukyvyttömyysjärjestelmän kehittämistä koskeva lainsäädäntö on tullut voimaan. Julkisten varojen hoitoa koskevan C.6 luvun osalta valtion omistajapolitiikka on hyväksytty ja valtionyhtiöiden jaottelu saatu valmiiksi. Inhimillistä pääomaa koskevan C.7 luvun osalta neuropsykiatristen ja muiden asumisyksikköjen uudistamista ja vammaisten ja vanhusten laitoshoidosta luopumista koskeva strategia sekä lapsia koskeva strategia on hyväksytty. Liiketoimintaympäristöä koskevan C.8 luvun osalta päätöslauselma markkinavalvontatoimenpiteiden ja non-food-tuotteiden valvonnan aloittamisesta uudelleen on hyväksytty. Hallinnon hajauttamista ja aluepolitiikkaa koskevan C.9 luvun osalta päätöslauselmat kaupunkisuunnittelun kehittämisestä paikallistasolla on hyväksytty. Energiaa koskevan C.10 luvun osalta uusiutuvaa energiaa koskeva markkinapohjainen kehys on otettu käyttöön ja energia-alan ja yleishyödyllisten palvelujen kansallisen sääntelyviranomaisen riippumattomuuden varmistamista koskeva lainsäädäntö on tullut voimaan. Liikennettä koskevan C.11 luvun osalta tarkistettu kansallinen liikennestrategia sekä rajainfrastruktuurin kehittämistä ja laajentamista EU:n jäsenvaltioiden ja Moldovan tasavallan kanssa koskeva strategia on hyväksytty. Elintarviketeollisuutta koskevan C.12 luvun osalta maataloutta ja maaseudun kehittämistä koskeva strategia on hyväksytty ja valtion maatalousrekisteriä koskeva lainsäädäntö on tullut voimaan. Kriittisten raaka-aineiden hallintaa koskevan C.13 luvun osalta mineraalivarojen perustan kehittämistä koskevan kansallisen ohjelman tarkistamista koskeva lainsäädäntö on tullut voimaan.

**Vaihe 2.1**

| |
|---|
| **Vaiheen nimi:** Valtion verohallinnon digitalisaatiota koskevan strategisen suunnitelman hyväksyminen |
| **Asiaa koskeva uudistus/investointi:** Uudistus 1: Tulojen hallinnan parantaminen |
| **Rahoituslähde:** Lainat |
| **Asiayhteys**<br>Neuvoston täytäntöönpanopäätöksen liitteessä kuvattu vaihetta 2.1 koskeva vaatimus:<br>*”Ukrainan verohallinnon digitaalista kehitystä, digitaalista muutosta ja digitalisaatiota koskeva strateginen suunnitelma hyväksytään vuosiksi 2024–2030 laaditun kansallisen verotulostrategian suositusten mukaisesti.”*<br>Vaihe 2.1 on 2 lukuun (julkisen talouden hoito) sisältyvän uudistuksen 1 täytäntöönpanon toinen vaihe. Sitä edelsi vaihe 2.2 (valtion tullilaitoksen strategisen digitalisointisuunnitelman hyväksyminen), jota koskeva arviointi oli myönteinen vuoden 2024 toisella neljänneksellä. |

([1]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/792, annettu 29 päivänä helmikuuta 2024, Ukrainan tukivälineen perustamisesta (EUVL L, 2024/792, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/792/oj).

([2]) Neuvoston täytäntöönpanopäätös (EU) 2024/1447, annettu 14 päivänä toukokuuta 2024, Ukraina-suunnitelman arvioinnin hyväksymisestä (EUVL L, 2024/1447, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/1447/oj). Neuvoston täytäntöönpanopäätöksen liite on saatavilla verkkosivulla https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9492-2024-ADD-1/fi/pdf.

**Toimitettu näyttö**

1. yhteenvetoasiakirja, jossa perustellaan asianmukaisesti, miten vaihe on toteutettu tyydyttävästi neuvoston täytäntöönpanopäätöksen liitteessä esitettyjä vaatimuksia noudattaen;

2. jäljennös valtiovarainministeriön 24. joulukuuta 2024 antamasta määräyksestä nro 660, joka koskee julkisessa varainhoitojärjestelmässä käytettävän tietotekniikan hallinnasta vastaavan komitean päätöksen täytäntöönpanoa;

3. jäljennös valtiovarainministeriön 24. joulukuuta 2024 antaman määräyksen nro 660 liitteenä olevasta Ukrainan verohallinnon digitalisaatiota koskevasta, vuoteen 2030 ulottuvasta strategisesta suunnitelmasta.

**Analyysi**

Ukrainan viranomaisten toimittamat perustelut ja aineellinen näyttö kattavat kaikki vaiheen 2.1 osatekijät.

Julkisen talouden hoitoa koskevaan 2 lukuun sisältyvän uudistuksen 1 tavoitteena on parantaa kotimaista tulonhankintaa parantamalla vero- ja tullihallinnon tehokkuutta ja vaikuttavuutta. Valtiovarainministeriö hyväksyi tätä varten Ukrainan verohallinnon digitalisaatiota koskevan, vuoteen 2030 ulottuvan strategisen suunnitelman 24. joulukuuta 2024 antamallaan päätöksellä nro 660. Strategisen suunnitelman tavoitteena on parantaa verohallinnon toimintaa ja palveluntarjontavalmiuksia parantamalla sen digitaalisen infrastruktuurin ekosysteemiä.

Strategisessa suunnitelmassa määritetään valtion verohallinnon digitaalista kehitystä koskevat ensisijaiset tavoitteet ja niihin liittyvät hankkeet Ukrainan verolain ja vuosiksi 2024–2030 laaditun kansallisen verotulostrategian mukaisesti. Ensisijaiset tavoitteet ovat i) verosäännösten noudattamisen parantaminen verovelvollisten keskuudessa, ii) läpinäkyvyyden edistäminen, iii) tietojen laadun ja hallinnan parantaminen, iv) Ukrainan digitaalisten järjestelmien yhdenmukaistaminen EU:n digitaalisten järjestelmien kanssa ja v) tietoturvan parantaminen. Suunnitelmassa määritetään näiden ensisijaisten tavoitteiden saavuttamiseksi 26 hanketta, jotka toteutetaan seuraavien viiden vuoden aikana. Näillä hankkeilla pyritään joko parantamaan olemassa olevia tietoteknisiä järjestelmiä tai ottamaan käyttöön uusia.

Verosäännösten noudattamisen parantamiseksi verovelvollisten keskuudessa sekä yleisen veropohjan kasvattamiseksi suunnitelmassa aiotaan ottaa käyttöön automaattinen riskiperusteinen hallinta- ja tarkastusjärjestelmä, jonka avulla voidaan tunnistaa korkean riskin verovelvolliset ja arvioida säännösten noudattamatta jättämisen riskejä. Suunnitelma sisältää lisäksi parannuksia veroilmoitusten sähköiseen esitäyttöön, jolla helpotetaan veroilmoitusten tekemistä. Läpinäkyvyyden parantamiseksi otetaan käyttöön tietojenhallintajärjestelmä, jonka avulla tarjotaan ajantasaista tietoa verovelvollisten verotusasemasta. Yksittäisen sähköisen tietovaraston perustamisen myötä tietojen laadun, hallinnan ja käytön voidaan odottaa parantuvan. ALV-tietojen vaihtojärjestelmän (VIES) ja valmisteveron alaisten tuotteiden siirtojen valvontajärjestelmän (EMCS) integroinnin on määrä auttaa Ukrainaa yhdenmukaistamaan digitaalisia järjestelmiään entistä pidemmälle EU:n digitaalisten järjestelmien kanssa.

Strateginen suunnitelma sisältää tarkistuslausekkeen, jolla varmistetaan, että järjestelmät mukautetaan vastaamaan verohallinnon digitaalisia järjestelmiä, myös VIES- ja EMCS-järjestelmiä, koskevaa mahdollista EU-tason kehitystä.

**Komission arviointi:** Toteutettu tyydyttävästi

**Vaihe 3.6**

**Vaiheen nimi:** Maksukyvyttömyysjärjestelmän kehittämistä koskevan lainsäädännön voimaantulo

**Asiaa koskeva uudistus/investointi:** Uudistus 2: Maksukyvyttömyyttä ja tuomioistuinten päätösten täytäntöönpanoa koskevat uudistukset

**Rahoituslähde:** Ei-takaisinmaksettava tuki

**Asiayhteys**

Neuvoston täytäntöönpanopäätöksen liitteessä kuvattu vaihetta 3.6 koskeva vaatimus:

*”Maksukyvyttömyysjärjestelmän kehittämistä koskevan lain ja asiaan olennaisesti liittyvien, maksukyvyttömyyden ehkäisyjärjestelmää ja varhaisvaroitusvälineen käyttöönottoa oikeushenkilöille ja yrittäjille koskevien lakien voimaantulo. Lakien tulee olla niiden periaatteiden mukaisia, jotka vahvistetaan ennaltaehkäiseviä uudelleenjärjestelyjä koskevista puitteista, veloista vapauttamisesta ja elinkeinotoiminnan harjoittamiskiellosta sekä toimenpiteistä uudelleenjärjestelyä, maksukyvyttömyyttä ja veloista vapauttamista koskevien menettelyjen tehostamiseksi sekä direktiivin (EU) 2017/1132 muuttamisesta 20 päivänä kesäkuuta 2019 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2019/1023. Uudessa lainsäädännössä keskitytään seuraaviin osa-alueisiin:*

— *konkurssin ehkäisy ja velallisen maksukyvyn palauttaminen*

— *yrityksen kriisin varhainen havaitseminen*

— *yrityksen maksukyvyn palauttamiseen liittyvien lisämahdollisuuksien tunnistaminen*

— *varhaisvaroituksia ja maksukyvyttömyyden ehkäisemistä koskevia mahdollisuuksia koskevan tiedon saatavuus yrityksille.”*

Vaihe 3.6 on 3 lukuun (Oikeuslaitos) sisältyvän uudistuksen 2 täytäntöönpanon viidestä vaiheesta ensimmäinen. Sitä seuraa vaihe 3.8 (määrä toteuttaa vuoden 2025 toiseen neljännekseen mennessä), joka koskee tuomioistuinten päätösten täytäntöönpanon parantamista; vaihe 3.9 (määrä toteuttaa vuoden 2025 viimeiseen neljännekseen mennessä), joka koskee tuomioistuinten päätösten täytäntöönpanoa koskevaa tiedonkeruu- ja tallennusjärjestelmää; vaihe 3.7 (määrä toteuttaa vuoden 2026 ensimmäiseen neljännekseen mennessä), joka koskee mikro- ja pk-yritysten yksinkertaistettua maksukyvyttömyysmenettelyä; ja vaihe 3.10 (määrä toteuttaa vuoden 2026 toiseen neljännekseen mennessä), joka koskee tuomioistuinten päätösten täytäntöönpanoon tarkoitetun tietoteknisen järjestelmän päivittämistä.

**Toimitettu näyttö**

1) yhteenvetoasiakirja, jossa perustellaan asianmukaisesti, miten vaihe on toteutettu tyydyttävästi neuvoston täytäntöönpanopäätöksen liitteessä esitettyjä vaatimuksia noudattaen;

2) jäljennös 19. syyskuuta 2024 päivätystä Ukrainan laista nro 3985-IX, joka koskee muutoksia konkurssimenettelyjä koskevaan Ukrainan lakiin ja muihin Ukrainan säädöksiin, jotka koskevat Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2019/1023 täytäntöönpanoa ja ennaltaehkäisevien uudelleenjärjestelymenettelyjen käyttöönottoa,

3) jäljennös 4. joulukuuta 2024 päivätystä Ukrainan laista nro 4114-IX, joka koskee eräisiin Ukrainan säädöksiin tehtäviä muutoksia koskien tiettyjen maan sisäisten pakolaisten etuoikeutta saada korvausta tuhoutuneista kiinteistöistä;

4) jäljennös 13. joulukuuta 2024 päivätystä Ukrainan ministerikabinetin päätöslauselmasta nro 1424, joka koskee Ukrainan oikeusministeriön asetuksen muuttamista ja eräiden Ukrainan ministerikabinetin konkurssia koskevien päätöslauselmien kumoamista;

5) jäljennös 23. joulukuuta 2024 päivätystä Ukrainan oikeusministeriön määräyksestä nro 3710/5, jolla hyväksytään menettely yksityishenkilön ennaltaehkäisevää uudelleenjärjestelyä, konkurssia ja maksukyvyttömyyttä koskevien tilastotietojen keräämiseen, tiivistämiseen ja julkaisemiseen Ukrainan oikeusministeriön verkkosivustolla;

6) jäljennös 25. joulukuuta 2024 päivätystä Ukrainan oikeusministeriön määräyksestä nro 3734/5, joka koskee mikro- ja pienyritysten ennaltaehkäisevän uudelleenjärjestelysuunnitelman vakiomuotojen ja ennaltaehkäisevän uudelleenjärjestelyn hoitajan kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymistä;

7) jäljennös 25. joulukuuta 2024 päivätystä Ukrainan oikeusministeriön määräyksestä nro 3733/5, joka koskee muutoksia luetteloon pakollisista aiheista sellaisten selvittäjien koulutuksessa, jotka aikovat kouluttaa selvittäjiä käsittelemään muita kuin pankkialan rahoituslaitosten konkurssitapauksia tai sellaisten valtion omistamien yritysten ja liike-elämän järjestöjen konkurssitapauksia, joissa valtio omistaa osakkeista yli 50 prosenttia.

**Analyysi**

Ukrainan viranomaisten toimittamat perustelut ja aineellinen näyttö kattavat kaikki vaiheen 3.6 osatekijät.

Ukrainan parlamentti antoi lain nro 3985-IX 19. syyskuuta 2024. Joulukuun 4. päivänä 2024 parlamentti antoi lain nro 4114-IX, jolla muutettiin kyseisen lain säännösten voimaantulopäivää. Tämän muutoksen perusteella laki tuli voimaan 1. tammikuuta 2025 ja asiaa koskeva sekundaarilainsäädäntö tuli voimaan 4. joulukuuta 2024–1 tammikuuta 2025.

Lailla nro 3985-IX otetaan käyttöön maksukyvyttömyyden ehkäisyjärjestelmä sekä oikeushenkilöille ja yrittäjille tarkoitettu varhaisvaroitusväline noudattaen periaatteita, jotka vahvistetaan 20 päivänä kesäkuuta 2019 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2019/1023 ennaltaehkäiseviä uudelleenjärjestelyjä koskevista puitteista, veloista vapauttamisesta ja elinkeinotoiminnan harjoittamiskiellosta sekä toimenpiteistä uudelleenjärjestelyä, maksukyvyttömyyttä ja veloista vapauttamista koskevien menettelyjen tehostamiseksi sekä direktiivin (EU) 2017/1132 muuttamisesta. Lailla käyttöön otettu järjestelmä mahdollistaa konkurssien ehkäisyn ja velallisen maksukyvyn palauttamisen. Lain mahdollistamiin keinoihin kuuluu erityisesti i) maksukyvyttömyysriskien tunnistaminen ja niistä raportointi, ii) selkeä menettely ennaltaehkäisevän uudelleenjärjestelymenettelyn aloittamiseksi ja ratkaisemiseksi, iii) uudelleenjärjestelysuunnitelmia koskevat selkeät ja kattavat vaatimukset, iv) selvittäjän määrääminen, v) vaatimus, jonka mukaan velallisen on osoitettava yrityksen elinkelpoisuus, vi) velkojien etua koskevan testin toteuttaminen, vii) velallista suojaavat toimenpiteet (mukaan lukien täytäntöönpanotoimien keskeyttäminen), viii) velkojien saatavien selvittäminen mekanismilla, jossa eri mieltä olevat velkojaryhmät pakotetaan uudelleenjärjestelyyn, ix) työntekijöiden etujen suojaaminen, ja x) mikroyrityksiä sekä pk-yrityksiä koskevan menettelyn yksinkertaistaminen.

Laki mahdollistaa yrityksen kriisin merkkien varhaisen havaitsemisen. Tähän sisältyy tilintarkastajien, kirjanpitäjien ja yhtiön johdon oikeudellinen velvoite ilmoittaa velallisille mahdollisista maksukyvyttömyyden merkeistä tai uhasta. Ukrainan oikeusministeriön on asetettava verkkosivustollaan saataville tiedot maksukyvyttömyysriskien varhaisvaroitusmenettelystä ja -välineistä. Sekundaarilainsäädännössä päivitetään selvittäjien pakollisia koulutusvaatimuksia siten, että niihin sisällytetään osio ennaltaehkäisevästä uudelleenjärjestelystä. Tämän tavoitteena on lisätä tietoisuutta menettelystä ja edistää sen käyttöä. Laki mahdollistaa maksukyvyn palauttamiseen liittyvien lisämahdollisuuksien tunnistamisen ja hyödyntämisen. Tähän sisältyy velallista suojaavia täydentäviä toimenpiteitä, jotka koskevat väliaikaista rahoitusta, velkojen uudelleenprofilointia sekä uusia rahoitus- ja pääomanhankintatoimenpiteitä osana uudelleenjärjestelysuunnitelmaa.

**Komission arviointi:** Toteutettu tyydyttävästi

**Vaihe 6.1**

**Vaiheen nimi:** Valtion omistajapolitiikan ja valtionyhtiöiden jaottelun hyväksyminen

**Asiaa koskeva uudistus/investointi:** Uudistus 1: Valtion omistajapolitiikan hyväksyminen

**Rahoituslähde:** Lainat

**Asiayhteys:**

Neuvoston täytäntöönpanopäätöksen liitteessä kuvattu vaihetta 6.1 koskeva vaatimus:

*”Ukrainan ministerikabinetti hyväksyy ja julkaisee päätöslauselman valtion yleisestä omistajapolitiikasta ja valtionyhtiöiden jaottelusta. Valtion omistajapolitiikassa keskitytään lähinnä seuraaviin osa-alueisiin:*

— *luettelo julkisen politiikan tavoitteista, jotka valtionyhtiöiden on saavutettava;*

— *kuvaus valtion roolista valtionyhtiöiden hallinnossa; siitä, miten valtio toteuttaa omistajapolitiikkaansa; ja omistajapolitiikan toteuttamiseen osallistuvien viranomaisten roolista ja tehtävistä;*

— *yleisten perusteluiden määrittely valtionyhtiöiden pitämiselle valtion omistuksessa ja näiden perusteluiden säännöllinen uudelleentarkastelu;*

— *pitkän aikavälin ja koko hallinnon kattavien painopisteiden asettaminen valtion yritysomistuksille;*

— *osingonjakopolitiikan ja hallintoneuvoston jäseniin ja johtajiin sovellettavan palkka- ja palkkiopolitiikan määrittely.*

*Omistajapolitiikka mahdollistaa OECD:n omistajaohjausjärjestelmäuudistusten toteuttamisen jakeluverkonhaltijayrityksissä kilpailun parantamiseksi maakaasumarkkinoilla.*

*Valtionyhtiöiden jaottelun tuloksena laaditaan seuraavat:*

— *luettelo strategisista valtionyhtiöistä, jotka pysyvät valtion omistuksessa;*

— *luettelo valtionyhtiöistä, joita ehdotetaan yksityistettäviksi, mainiten erillisessä osiossa myös kaikki valtionyhtiöt, joiden yksityistäminen on tilapäisesti kielletty sotatilalain voimassaolon aikana;*

— *luettelo valtionyhtiöistä, jotka puretaan."*

Vaihe 6.1 on 6 lukuun (Julkisten varojen hoito) sisältyvän uudistuksen 1 täytäntöönpanon ainoa vaihe.

**Toimitettu näyttö**

1) yhteenvetoasiakirja, jossa perustellaan asianmukaisesti, miten vaihe on toteutettu tyydyttävästi neuvoston täytäntöönpanopäätöksen liitteessä esitettyjä vaatimuksia noudattaen;

2) jäljennös 29. marraskuuta 2024 päivätystä ministerikabinetin päätöslauselmasta nro 1369, joka koskee valtion omistajapolitiikan, hallintoneuvoston jäseniin ja johtajiin sovellettavan palkka- ja palkkiopolitiikan, valtion osingonjakopolitiikan hyväksymistä;

3) jäljennös 29. marraskuuta 2024 päivättyyn ministerikabinetin päätöslauselmaan nro 1369 liitetystä valtion omistajapolitiikasta, valtionyhtiöiden hallintoneuvoston jäseniin ja johtajiin sovellettavasta palkka- ja palkkiopolitiikasta, valtion osingonjakopolitiikasta;

4) jäljennös 29. marraskuuta 2024 päivätystä pöytäkirjan nro 122 päätöksestä 2.6, joka koskee valtion omistajapolitiikkaa koskevan toimintasuunnitelman hyväksymistä;

5) jäljennös 29. marraskuuta 2024 päivätyn pöytäkirjan nro 122 päätöksen 2.6 liitteenä olevasta valtion omistajapolitiikkaa koskevasta toimintasuunnitelmasta;

6) jäljennös 27. joulukuuta 2024 päivätystä pöytäkirjan nro 135 päätöksestä 6.1, joka koskee valtionyhtiöiden jaottelun hyväksymistä;

7) jäljennös 24. tammikuuta 2025 pidetyn ministerikabinetin kokouksen pöytäkirjan nro 9 otteesta, jossa mainitaan energiaministeriön laatima etenemissuunnitelma kaasunjakeluverkonhaltijoiden hallinnointi- ja ohjausjärjestelmän uudistamiseksi.

**Analyysi**

Ukrainan viranomaisten toimittamat perustelut ja aineellinen näyttö kattavat kaikki vaiheen 6.1 osatekijät.

Ukrainan ministerikabinetti hyväksyi valtion omistajapolitiikan 29. marraskuuta 2024. Tämä on kattava asiakirja, jossa määritellään valtion rooli valtionyhtiöiden hallinnoinnissa. Asiaa koskevien säännösten mukaan asiakirjaa on tarkistettava vuoden kuluessa sen hyväksymisestä ja sen jälkeen vähintään joka viides vuosi.

Valtion omistajapolitiikassa määritellään joukko julkisen politiikan tavoitteita, joihin valtionyhtiöiden on osallistuttava, kuten tavaroiden ja palvelujen tarjoaminen kansalaisten tarpeisiin sekä kestävän talouskehityksen ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen. Valtionyhtiöiden odotetaan myös edistävän ympäristönsuojelua, energiatehokkuutta ja digitalisaatiota.

Ukrainan primaarilainsäädännössä vahvistetaan valtionyhtiöiden johtamiseen liittyvät valtionhallinnon tärkeimmät vastuualueet. Valtion omistajapolitiikassa kuvataan lisäksi valtion elinten ja sidosryhmien, kuten monopolien vastaisen komitean ja valtion omaisuusrahaston, rooleja valtion omaisuuden hoitoon liittyvissä prosesseissa. Omistajapolitiikkaan sisältyy yksityiskohtainen vastuunjako (esim. jaottelu, yksityistäminen, hallinnointi- ja ohjausjärjestelmän periaatteiden soveltaminen ja valtionyhtiöiden suorituskyvyn arviointi). Talousministeriö koordinoi vastuuministeriöiden ja sidosryhmien panosta jaottelun valmistelussa, kun taas ministerikabinetti vastaa sen virallisesta hyväksymisestä. Ukrainan parlamenttia kuullaan myös valtion omistuksessa pidettävien valtionyhtiöiden luettelon hyväksymisestä. Omistajapolitiikassa kuvataan myös valtiovarainministeriön roolia koko prosessin ajan.

Omistajapolitiikassa esitetään yleiset perusteet ja tavoitteet valtionyhtiöiden pitämiselle valtion hallinnassa. Siinä viitataan markkinoiden toimintapuutteiden ja luonnollisten monopolien riskiin sekä tarpeeseen ottaa huomioon kansalliseen turvallisuuteen ja puolustukseen liittyvät näkökohdat. Valtionyhtiöiden hallintoyksiköiden on osoitettava, että niiden toiminta vastaa omistajapolitiikassa asetettuja tavoitteita ja perusteita, jotta yritys voidaan pitää valtion hallinnassa.

Omistajapolitiikassa vahvistetaan valtionyhtiöiden pitkän aikavälin ja koko hallinnon painopisteet ja varmistetaan valtion omaisuuden asianmukainen hallinnointi. Tähän sisältyy avoimuus- ja raportointivaatimusten laatiminen valtionyhtiöille, menettelyt ja tavoitteet valtionyhtiöiden toiminnan arvioimiseksi sekä menettelyt, joilla varmistetaan kilpailuneutraliteetin ja hallinnointi- ja ohjausjärjestelmän noudattaminen. Omistajapolitiikassa asetetaan lisäksi tavoitteet, jotka koskevat valtion omaisuuden hallinnointia sotatilalain aikana ja joiden lyhyen aikavälin erityistavoitteena on varmistaa kansallinen turvallisuus.

Ukrainan ministerikabinetti hyväksyi yhdessä valtion omistajapolitiikan kanssa valtionyhtiöiden hallintoneuvoston jäseniin ja johtajiin sovellettavan palkka- ja palkkiopolitiikan sekä valtion osingonjakopolitiikan. Palkka- ja palkkiopolitiikassa määrätään yhdenmukaisemmasta toimintamallista valtionyhtiöissä. Valtion osingonjakopolitiikassa vahvistetaan yleiset periaatteet, joiden mukaisesti määritetään valtionyhtiöiden osinkojen suuruus ja maksaminen valtion budjettiin.

Omistajapolitiikkaan sisältyy Ukrainan sitoumus toteuttaa OECD:n omistajaohjausjärjestelmäuudistukset jakeluverkonhaltijayrityksissä kilpailun parantamiseksi maakaasumarkkinoilla. Tämän sitoumuksen edistämiseksi ministerikabinetti pani merkille etenemissuunnitelman sellaisen erillisen ja riippumattoman oikeushenkilön perustamiseksi, jolla on riippumaton hallintoneuvosto, joka hallinnoi jakeluverkonhaltijoita hallinnointi- ja ohjausjärjestelmän periaatteita noudattaen.

Omistajapolitiikassa esitetään myös valtionyhtiöiden jaotteluprosessin vaiheet. Tältä pohjalta ministerikabinetti on virallisesti hyväksynyt valtionyhtiöiden jaottelun. Tähän sisältyy i) luettelo valtionyhtiöistä, jotka pysyvät valtion omistuksessa, ii) luettelo valtionyhtiöistä, joiden yksityistäminen on tilapäisesti kielletty sotatilalain voimassaolon aikana, iii) luettelo valtionyhtiöistä, joiden kiinteistöt asetetaan valtion omaisuusrahaston määräysvaltaan joko yksityistämistä tai purkamista varten. Omistajapolitiikassa määritellyn mukaisesti valtion omaisuusrahasto laatii kaksi erillistä luetteloa, joista toinen koskee yksityistämisen kohteena olevia valtionyhtiöitä ja toinen purettavia valtionyhtiöitä.

**Komission arviointi:** Toteutettu tyydyttävästi

**Vaihe 7.5**

**Vaiheen nimi:** Neuropsykiatristen ja muiden asumisyksikköjen uudistamista ja lasten, vammaisten ja vanhusten laitoshoidosta luopumista koskeva strategia sekä vuosina 2024–2028 toteutettava strategia sen varmistamiseksi, että jokaisella lapsella on Ukrainassa oikeus kasvaa perheympäristössä

**Asiaa koskeva uudistus/investointi:** Uudistus 5: Sosiaalisen infrastruktuurin parantaminen ja laitoshoidosta luopuminen

**Rahoituslähde:** Lainat

**Asiayhteys**

Neuvoston täytäntöönpanopäätöksen liitteessä kuvattu vaihetta 7.5 koskeva vaatimus:

*”Ministerikabinetti antaa määräyksen, jolla hyväksytään strategia neuropsykiatristen ja muiden asumisyksikköjen uudistamiseksi ja lasten, vammaisten ja vanhusten laitoshoidosta luopumiseksi, sekä määräyksen, jolla hyväksytään vuosina 2024–2028 toteutettava strategia sen varmistamiseksi, että jokaisella lapsella on Ukrainassa oikeus kasvaa perheympäristössä. Strategioissa keskitytään lähinnä seuraaviin osa-alueisiin:*

— *sosiaalipalvelujen kehittäminen, jotta voidaan tukea lapsiperheiden, vammaisten ja ikääntyneiden itsenäistä elämää yhteisössä ja ehkäistä laitoshoitoon joutumista;*

— *avustetun palveluasumisen kehittäminen vammaisille ja ikääntyneille, jotka tarvitsevat lisätukea;*

— *perhesijoitukseen perustuvan kasvuympäristön tarjoaminen (esim. sijaishoito, huoltajuus ja adoptio) ilman vanhempien huolenpitoa jääneille lapsille."*

Vaihe 7.5 on 7 lukuun (Inhimillinen pääoma) sisältyvän uudistuksen 5 täytäntöönpanon ainoa vaihe.

**Toimitettu näyttö**

1) yhteenvetoasiakirja, jossa perustellaan asianmukaisesti, miten vaihe on toteutettu tyydyttävästi neuvoston täytäntöönpanopäätöksen liitteessä esitettyjä vaatimuksia noudattaen;

2) jäljennös ministerikabinetin määräyksestä nro 1355-r, joka koskee vuoteen 2034 ulottuvaa strategiaa neuropsykiatristen ja muiden asumisyksikköjen uudistamiseksi ja lasten, vammaisten ja vanhusten laitoshoidosta luopumiseksi sekä toimintasuunnitelmaa strategian toteuttamiseksi vuosina 2025–2027, jotka molemmat on päivätty 24. joulukuuta 2024;

3) jäljennös ministerikabinetin asetuksesta nro 1201, jolla hyväksytään vuosina 2024–2028 toteutettava strategia sen varmistamiseksi, että jokaisella lapsella on Ukrainassa oikeus kasvaa perheympäristössä, ja toimintasuunnitelma strategian toteuttamiseksi vuosina 2024–2026, jotka molemmat on päivätty 26. marraskuuta 2024.

**Analyysi**

Ukrainan viranomaisten toimittamat perustelut ja aineellinen näyttö kattavat kaikki vaiheen 7.5 osatekijät.

Ministerikabinetti hyväksyi 26. marraskuuta 2024 vuosina 2024–2028 toteutettavan strategian sen varmistamiseksi, että jokaisella lapsella on Ukrainassa oikeus kasvaa perheympäristössä, sekä toimintasuunnitelman strategian toteuttamiseksi vuosina 2024–2026.

Strategian tavoitteena on varmistaa, että jokainen lapsi voi hyötyä oikeudestaan kasvaa turvallisessa ja kannustavassa perheympäristössä, luomalla lapsille ja lapsiperheille suunnatun tukijärjestelmän, integroimalla lapsia takaisin perheisiinsä ja kehittämällä perhesijoitukseen perustuvia kasvuympäristöjä (mukaan lukien sijaishoito, huoltajuus ja adoptio).

Strategian perustana on laitoshoidosta luopuminen ja ajatus siitä, että perhe on paras ympäristö lasten tasapainoiselle kasvulle ja kehitykselle. Strategialla pyritään tarjoamaan perhesijoitukseen perustuvia kasvuympäristöjä. Se sisältää myös toimia lainsäädännön muuttamiseksi ja on askel kohti parempia sijoitusmuotoja, joissa otetaan huomioon lasten etu ja tarpeet. Strategialla tuetaan orpojen ja vailla vanhempien huolenpitoa olevien lasten, myös vammaisten lasten, kasvua perheympäristössä. Sen tavoitteena on tarjota lapsille ja lapsiperheille tukipalveluja, kuten tuki sijaisperheiden erikoistumiseen, jotta he voivat tarjota oikeanlaiset olosuhteet lapsille, joilla on erityistarpeita, sekä kohdennetut tukipalvelut lapsille (myös vammaisille lapsille) ja 14–23-vuotiaille, jotka ovat sijaishuollon piirissä, jotta he voivat elää itsenäisesti ja osallistua aktiivisesti yhteiskuntaan.

Ministerikabinetti hyväksyi 24. joulukuuta 2024 vuoteen 2034 ulottuvan strategian neuropsykiatristen ja muiden asumisyksikköjen uudistamiseksi ja lasten, vammaisten ja vanhusten laitoshoidosta luopumiseksi sekä toimintasuunnitelman, joka koskee strategian ensimmäisen vaiheen täytäntöönpanoa vuosina 2025–2027. Strategian tavoitteena on varmistaa, että vammaiset ja ikääntyneet voivat elää itsenäistä elämää osana paikallista yhteisöä. Tähän sisältyy sen varmistaminen, että tarvittavat palvelut (esim. koulutus, kulttuuri sekä sosiaalinen, oikeudellinen, lääkinnällinen ja psykologinen apu) ovat esteettömästi saatavilla.

Strategialla tuetaan sellaisten sosiaali- ja kuntoutuspalveluiden sekä avustetun palveluasumisen markkinoiden kehittämistä, joita vammaiset ja ikääntyneet tarvitsevat voidakseen elää itsenäisesti haluamassaan ympäristössä. Siinä tunnustetaan perheiden rooli ja pyritään parantamaan tiedonsaantia tarjolla olevista hoito- ja tukivaihtoehdoista, jotta ihmiset voivat tehdä tietoon perustuvia päätöksiä. Strategialla tuetaan pitkäaikaishoidon ja sosiaalipalvelujen laadun parantamista. Sen tavoitteena on parantaa tällaisten palvelujen tarjoamista koskevia menettelyjä ja standardeja sekä päivittää näiden standardien noudattamisen arviointijärjestelmää.

**Komission arviointi:** Toteutettu tyydyttävästi

**Vaihe 8.7**

**Vaiheen nimi:** Päätöslauselman hyväksyminen markkinavalvontatoimenpiteiden ja non-food-tuotteiden valvonnan aloittamisesta uudelleen, tuoteturvallisuustarkastukset mukaan lukien

**Asiaa koskeva uudistus/investointi:** Uudistus 5: Lainsäädännön ja standardien yhdenmukaistaminen EU:n kanssa

**Rahoituslähde:** Lainat

**Asiayhteys**

Neuvoston täytäntöönpanopäätöksen liitteessä kuvattu vaihetta 8.7 koskeva vaatimus:

*”Ukrainan ministerikabinetti hyväksyy päätöslauselman, joka koskee ”valtion suorittaman valvonnan ja valtion markkinavalvonnan lopettamisesta sotatilalain säännösten nojalla” 13. maaliskuuta 2022 annetun päätöslauselman nro 303 muuttamista siltä osin kuin on kyse valtion markkinavalvonnan jättämisestä sen soveltamisalan ulkopuolelle ja ”non-food-tuotteiden valtiollisen valvonnan lopettamisesta säännösten nojalla” 3. toukokuuta 2022 annetun päätöslauselman nro 550 kumoamisesta, jotta markkinavalvontatoimenpiteet ja non-food-tuotteiden valvonta, tuoteturvallisuustarkastukset mukaan lukien, voidaan aloittaa uudelleen.”*

Vaihe 8.7 on 8 lukuun (Liiketoimintaympäristö) sisältyvän uudistuksen 5 täytäntöönpanon kahdesta vaiheesta ensimmäinen. Sitä seuraa vaihe 8.8 (määrä toteuttaa vuoden 2025 kolmanteen neljännekseen mennessä), joka koskee yhdenmukaistettujen standardien hyväksymistä kolmea teollisuustuoteryhmää varten.

**Toimitettu näyttö**

1) jäljennös 8. maaliskuuta 2024 päivätystä ministerikabinetin päätöslauselmasta nro 261, joka koskee muutoksia Ukrainan ministerikabinetin päätöslauselmiin nro 303, päivätty 13. maaliskuuta 2022, ja nro 550, päivätty 3. toukokuuta 2022;

2) jäljennös 6. syyskuuta 2024 päivätystä ministerikabinetin päätöslauselmasta nro 1052, joka koskee muutoksia Ukrainan ministerikabinetin päätöslauselmiin nro 303, päivätty 13. maaliskuuta 2022, ja nro 550, päivätty 3. toukokuuta 2022;

3) jäljennös 27. joulukuuta 2024 päivätystä ministerikabinetin päätöslauselmasta nro 1511, joka koskee muutoksia Ukrainan ministerikabinetin päätöslauselmaan nro 303, päivätty 13. maaliskuuta 2022, ja tiettyjen Ukrainan ministerikabinetin päätöslauselmien mitätöintiä;

4) jäljennös 13. maaliskuuta 2022 päivätystä ministerikabinetin päätöslauselmasta nro 303, joka koskee valtion suorittaman valvonnan ja valtion markkinavalvonnan lopettamista sotatilalain säännösten nojalla;

5) jäljennös 3. toukokuuta 2022 päivätystä ministerikabinetin päätöslauselmasta nro 550, joka koskee non-food-tuotteiden valtiollisen valvonnan lopettamista sotatilalain säännösten nojalla.

**Analyysi**

Ukrainan viranomaisten toimittamat perustelut ja aineellinen näyttö kattavat kaikki vaiheen 8.7 osatekijät.

Ukraina on palauttanut non-food-tuotteiden markkinavalvonnan ja tarkastukset täydessä laajuudessa hyväksymällä kolme peräkkäistä päätöslauselmaa. Näillä päätöslauselmilla muutettiin 13. maaliskuuta 2022 annettua Ukrainan ministerikabinetin päätöslauselmaa nro 303 ja 3. toukokuuta 2022 annettua päätöslauselmaa nro 550 valtion valvonnan sekä non-food-tuotteiden tuoteturvallisuustarkastusten aloittamiseksi uudelleen.

Nämä kolme päätöslauselmaa ovat asteittain palauttaneet markkinavalvonnan ja tarkastukset seuraavalla tavalla:

— Maaliskuun 8. päivänä 2024 annetulla päätöslauselmalla nro 261 palautettiin markkinavalvonta koskemaan seuraavia teollisuustuoteryhmiä, jotka kuuluvat vaatimustenmukaisuuden arviointia koskevan sopimuksen soveltamisalaan: i) ympärisäteilevät kotitalouslamput, ii) pienjännitelaitteet, laitteiden sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevien teknisten määräysten mukaisesti, ja iii) koneet ja laitteet, koneturvallisuuden teknisten määräysten mukaisesti.

— Syyskuun 6. päivänä 2024 annetulla päätöslauselmalla nro 1050 laajennettiin markkinavalvontaa edelleen seuraaviin ryhmiin: i) lelut, lelujen turvallisuutta koskevien teknisten määräysten mukaisesti, ii) liikuteltavat painelaitteet, liikuteltavia painelaitteita koskevien teknisten määräysten mukaisesti, iii) henkilönsuojaimet, henkilönsuojaimia koskevien teknisten määräysten vaatimusten mukaisesti, iv) hissit ja hissien turvakomponentit, hissejä ja hissien turvakomponentteja koskevien teknisten määräysten vaatimusten mukaisesti, ja v) lääkinnälliset laitteet ja niiden apuvälineet, lääkinnällisiä laitteita koskevien teknisten määräysten vaatimusten mukaisesti.

— Joulukuun 27. päivänä 2024 annetulla päätöslauselmalla nro 511 aloitettiin uudelleen non-food-tuotteiden tarkastukset, jotka oli keskeytetty 13. maaliskuuta 2022 alkaen.

**Komission arviointi:** Toteutettu tyydyttävästi

**Vaihe 9.6**

**Vaiheen nimi:** Kaupunkisuunnittelun kehittämistä paikallistasolla koskevien päätöslauselmien hyväksyminen

**Asiaa koskeva uudistus/investointi:** Uudistus 3: Aluepolitiikan kehittäminen ja täytäntöönpano

**Rahoituslähde:** Lainat

**Asiayhteys**

Neuvoston täytäntöönpanopäätöksen liitteessä kuvattu vaihetta 9.6 koskeva vaatimus:

*”Ukrainan ministerikabinetti antaa päätöslauselmat, joilla hyväksytään menettely valtiotason kaupunkisuunnittelurekisterin, valtiotason yhtenäisen osoiterekisterin, valtiotason yhtenäisen rakennus- ja rakennerekisterin ja valtiotason yhtenäisen hallintoyksikkörekisterin ylläpitämiseksi sekä sellaisten Ukrainan ministerikabinetin päätöslauselmien muuttamiseksi, joilla säännellään kaupunkisuunnitteluasiakirjojen laatimista sähköisinä asiakirjoina, ylläpidetään valtiotason yhtenäistä sähköistä järjestelmää rakentamisen alalla sekä toteutetaan valtiotason kiinteistö- ja muiden rekisterien integrointi ja keskinäinen tietojenvaihto.”*

Vaihe 9.6 on 9 lukuun (Hallinnon hajauttaminen ja aluepolitiikka) sisältyvän uudistuksen 3 täytäntöönpanon toinen ja viimeinen vaihe.

**Toimitettu näyttö**

1. yhteenvetoasiakirja, jossa perustellaan asianmukaisesti, miten vaihe on toteutettu tyydyttävästi neuvoston täytäntöönpanopäätöksen liitteessä esitettyjä vaatimuksia noudattaen;

2. jäljennös 5. maaliskuuta 2024 päivätystä ministerikabinetin päätöslauselmasta nro 254, joka koskee eräitä täytäntöönpanoseikkoja kokeiluhankkeessa, joka koskee valtiotason yhtenäisen hallintoyksiköiden ja alueiden maa-alueiden rekisterin, valtiotason yhtenäisen osoiterekisterin sekä rakennus- ja rakennerekisterin perustamista osana valtiotason yhtenäistä sähköistä järjestelmää rakentamisen alalla;

3. jäljennös 30. toukokuuta 2024 päivätystä ministerikabinetin päätöslauselmasta nro 613, joka koskee muutoksia menettelyyn, jolla ylläpidetään valtiotason yhtenäistä sähköistä järjestelmää rakentamisen alalla;

4. jäljennös 9. elokuuta 2024 päivätystä ministerikabinetin päätöslauselmasta nro 909, joka koskee eräitä näkökohtia liittyen kokeiluhankkeeseen, joka koskee valtiotason kaupunkisuunnittelurekisterin käyttöönottoa;

5. jäljennös 31. joulukuuta 2024 päivätystä ministerikabinetin päätöslauselmasta nro 1557, joka koskee muutoksia Ukrainan ministerikabinetin päätöslauselmiin kaupunkisuunnitteluasiakirjojen kehittämisestä paikallistasolla.

**Analyysi**

Ukrainan viranomaisten toimittamat perustelut ja näyttö kattavat kaikki vaiheen 9.6 osatekijät.

Tämän vaiheen yleisenä tavoitteena on edistää Ukrainan alueiden digitaalista kehitystä yhtenä valtion aluepolitiikan, elpymispolitiikan ja kaupunkisuunnittelupolitiikan painopisteistä. Ministerikabinetti on hyväksynyt neljä erillistä päätöslauselmaa, joilla muutetaan useita muita päätöslauselmia sekä muutamia menettelyjä, luokituksia ja määräyksiä.

Maaliskuun 5. päivänä 2024 annetulla päätöslauselmalla nro 254 hyväksyttiin valtiotason yhtenäinen osoiterekisteri, valtiotason yhtenäinen rakennus- ja rakennerekisteri ja valtiotason yhtenäinen hallintoyksikkörekisteri. Päätöslauselmalla on tarkoitus luoda rekistereitä, jotka ovat yhdenmukaistettuja virallisia tietolähteitä koskien Ukrainan hallinnollisia yksiköitä ja alueita. Rekisterit sisältävät tietoa tietyistä kohteista (esim. katulamput, aidat ja seinät), rakennusten, rakenteiden ja alueiden osoitteista ja teknisistä ominaisuuksista. Aikaisemmin valtiolla oli pääsy ainoastaan tietoihin maa-alueiden käytöstä (valtion kiinteistörekisterin kautta), rakennustoiminnasta (rakennustoimintarekisterin kautta) ja kiinteään omaisuuteen liittyvistä oikeuksista. Uusien tietorekisterien käyttöönotto mahdollistaa tehokkaamman tietojen seurannan valtiotasolla, mikä vähentää mahdollisesti liiallisia kustannuksia ja tehottomuutta.

Toukokuun 30. päivänä 2024 annetussa päätöslauselmassa nro 613 kehotettiin edelleen ylläpitämään valtion yhtenäistä sähköistä järjestelmää rakentamisen alalla ja toteuttamaan valtiotason kiinteistö- ja muiden rekisterien integrointi ja keskinäinen tietojenvaihto, jotta asiaan liittyvät menettelyt olisivat lainsäädännön mukaisia.

Elokuun 9. päivänä 2024 annetulla päätöslauselmalla nro 909 otettiin käyttöön toimiva ja yhdennetty tietojärjestelmä valtiotason kaupunkisuunnittelurekisteriä varten. Alueellisella ja paikallisella tasolla oli aiemmin ollut vain pieni toimivien tietojärjestelmien verkosto. Päätöslauselmalla myös otettiin askel kohti kaupunkisuunnitteluasiakirjojen kehittämistä, päivittämistä, muuttamista ja hyväksymistä koskevien menettelyjen digitalisointia yhdenmukaisten vaatimusten mukaisesti.

Joulukuun 31. päivänä 2024 annetulla päätöslauselmalla nro 1557 muutettiin menettelyjä ja päätöslauselmia, joissa täsmennetään sähköisten asiakirjojen tekniset eritelmät ja erilaiset tekniset luokitukset, joita käytetään kaupunkisuunnitteluasiakirjojen yhteydessä.

**Komission arviointi:** Toteutettu tyydyttävästi

**Vaihe 10.2**

**Vaiheen nimi:** Uusiutuvaa energiaa koskevan markkinapohjaisen kehyksen käyttöönotto

**Asiaa koskeva uudistus/investointi:** Uudistus 2: Parannettu sääntelykehys uusiutuvan energian lisäämiseksi ja energiajärjestelmän vakaan toiminnan varmistamiseksi

**Rahoituslähde:** Lainat

**Asiayhteys**

Neuvoston täytäntöönpanopäätöksen liitteessä kuvattu vaihetta 10.2 koskeva vaatimus:

*”Uusiutuviin energialähteisiin tehtäviä investointeja koskeva EU:n sääntöjen mukainen markkinapohjainen lainsäädäntö- ja sääntelykehys tulee voimaan”. Se koskee kilpailuun perustuvia huutokauppoja varten tarvittavia menettelyjä ja asiakirjoja. Otetaan käyttöön/muutetaan seuraava säädös: Ministerikabinetin päätöslauselma ”tukikiintiöiden jakamista koskevan huutokauppamenettelyn parantamisesta 29. joulukuuta 2019 annetun ministerikabinetin päätöslauselman nro 1175 muuttamisesta”.*

Vaihe 10.2 on 10 lukuun (Energiasektori) sisältyvän uudistuksen 2 täytäntöönpanon ensimmäinen vaihe. Sitä seuraa vaihe 10.3 (määrä toteuttaa vuoden 2026 kolmanteen neljännekseen mennessä), joka koskee lainsäädäntöä, jolla lyhennetään uusiutuviin energialähteisiin liittyvien investointien lupamenettelyjä sekä vaihe 10.4 (määrä toteuttaa vuoden 2025 viimeiseen neljännekseen mennessä), joka koskee etenemissuunnitelman hyväksymistä uusiutuvan energian lisämaksun erottamiseksi siirtotariffista.

**Toimitettu näyttö**

1) yhteenvetoasiakirja, jossa perustellaan asianmukaisesti, miten vaihe on toteutettu tyydyttävästi neuvoston täytäntöönpanopäätöksen liitteessä esitettyjä vaatimuksia noudattaen;

2) jäljennös
1. maaliskuuta 2024 päivätystä ministerikabinetin päätöslauselmasta nro 232, joka koskee muutoksia Ukrainan ministerikabinetin päätöslauselmaan nro 420, päivätty 23. toukokuuta 2018, ja nro 1175, päivätty 27. joulukuuta 2019.

**Analyysi**

Ukrainan viranomaisten toimittamat perustelut ja aineellinen näyttö kattavat kaikki vaiheen 10.2 osatekijät.

Uudistuksen tavoitteena on lisätä uusiutuvan energian osuutta Ukrainan energialähteistä. Päätöslauselma nro 232, jolla muutettiin kahta keskeistä päätöslauselmaa uusiutuvaan energiaan tehtäviä investointeja koskevassa lainsäädäntökehyksessä, tuli voimaan 1. maaliskuuta 2024. Näillä muutoksilla otettiin käyttöön markkinapohjainen lainsäädäntö- ja sääntelykehys uusiutuviin energialähteisiin tehtäviä investointeja varten. Muutoksilla säädetään, että huutokauppamenettelyjä saa käyttää tuen jakamiseen ainoastaan markkinapreemiomekanismiin perustuen. Niissä viitataan myös kilpailuun perustuvien huutokauppojen edellyttämiin menettelyihin ja asiakirjoihin (esim. huutokaupan valmistelu, voittajan määrittäminen huutokaupan tulosten perusteella ja vuotuisten kiintiöiden muodostaminen yrityksille, jotka tuottavat sähköä uusiutuvista energialähteistä). Näiden muutosten perusteella huutokaupat on järjestettävä siten, että varmistetaan muun muassa osallistujien välinen kilpailu, osallistujien avoimuus, läpinäkyvyys ja syrjimättömyys sekä osallistujia koskevien tietojen luottamuksellisuus huutokaupan loppuun asti EU:n sääntöjen mukaisesti.

**Komission arviointi:** Toteutettu tyydyttävästi

**Vaihe 10.10**

**Vaiheen nimi:** Energia-alan ja yleishyödyllisten palvelujen kansallisen sääntelyviranomaisen riippumattomuuden varmistamista koskevan lainsäädännön voimaantulo

**Asiaa koskeva uudistus/investointi:** Uudistus 5: Energia-alan ja yleishyödyllisten palvelujen kansallisen sääntelyviranomaisen riippumattomuuden varmistaminen

**Rahoituslähde:** Lainat

**Asiayhteys**

Neuvoston täytäntöönpanopäätöksen liitteessä kuvattu vaihetta 10.10 koskeva vaatimus:

*””Lainsäädäntömenettelystä” 24 päivänä elokuuta 2023 annetun lain № 3354–IX muutosten voimaantulo. Muutoksilla vapautetaan NEURC:n päätökset säädöksiä koskevasta lakisääteisestä valtion rekisteröintimenettelystä. Muutoksissa keskitytään lähinnä seuraaviin osa-alueisiin:*

— *sääntelyviranomaisen riippumattomuuden varmistaminen, sellaisena kuin siitä säädetään sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta 5 päivänä kesäkuuta 2019 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä (EU) 2019/944 (uudelleenlaadittu) sekä maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/55/EY kumoamisesta 13 päivänä heinäkuuta 2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/73/EY;*

— *energia-alan ja yleishyödyllisten palvelujen kansallisesta sääntelyviranomaisesta annetun Ukrainan lain 5 §:n toteuttaminen; pykälässä kielletään valtion elinten puuttuminen sääntelyviranomaisen toimintaan.”*

Vaihe 10.10 on 10 lukuun (Energiasektori) sisältyvän uudistuksen 5 täytäntöönpanon ensimmäinen vaihe. Sitä seuraa vaihe 10.11 (määrä toteuttaa vuoden 2025 viimeiseen neljännekseen mennessä) Ukrainan energia-alan ja yleishyödyllisten palvelujen kansallista sääntelyviranomaista koskevaan lakiin tehtyjen muutosten voimaantulosta. Muutosten pitäisi parantaa edelleen energia-alan ja yleishyödyllisten palvelujen kansallisen sääntelyviranomaisen riippumattomuutta.

**Toimitettu näyttö**

1) yhteenvetoasiakirja, jossa perustellaan asianmukaisesti, miten vaihe on toteutettu tyydyttävästi neuvoston täytäntöönpanopäätöksen liitteessä esitettyjä vaatimuksia noudattaen;

2) jäljennös 21. elokuuta 2024 annetusta Ukrainan laista nro 3915-IX, joka koskee muutoksia eräisiin Ukrainan lakeihin, jotka koskevat terminologian käyttöä energia-alalla koskevien tiettyjen näkökohtien sääntelyä.

**Analyysi**

Ukrainan viranomaisten toimittamat perustelut ja aineellinen näyttö kattavat kaikki vaiheen 10.10 osatekijät.

Uudistuksen yleisenä tavoitteena on vahvistaa energia-alan sääntelyviranomaisen riippumattomuutta ja varmistaa energia-alan ja yleishyödyllisten palvelujen markkinoiden tehokas toiminta ja kehitys. Ukrainan parlamentti hyväksyi 21. elokuuta 2024 Ukrainan lain nro 3915-IX, joka koskee muutoksia eräisiin Ukrainan lakeihin, jotka koskevat terminologian käyttöä energia-alalla koskevien tiettyjen näkökohtien sääntelyä. Laki tuli voimaan 18. syyskuuta 2024. Lain yleisenä tavoitteena on mukauttaa sääntelykehys vastaamaan teknologian kehittymistä ja yhdenmukaistaa oikeudelliset määritelmät EU:n standardien kanssa.

Lain 7 §:ssä säädetään, että energia-alan ja yleishyödyllisten palvelujen kansallisen sääntelyviranomaisen (NEURC) päätökset vapautetaan säädöksiä koskevasta lakisääteisestä valtion rekisteröintimenettelystä, jota oikeusministeriö hallinnoi. Pykälässä säädetään myös, että sääntelyviranomaisen (NEURC) säädökset olisi kirjattava valtiotason yhtenäiseen normatiivisten säädösten rekisteriin julkaisemisen jälkeen.

Näillä muutoksilla varmistetaan, että sääntelyviranomainen (NEURC) vapautetaan valtion rekisteröintimenettelystä ja se voi tehdä itsenäisiä päätöksiä poliittisista elimistä riippumatta sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta 5 päivänä kesäkuuta 2019 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/944 (uudelleenlaadittu) sekä maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/55/EY kumoamisesta 13 päivänä heinäkuuta 2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/73/EY 57 artiklan 5 kohdan mukaisesti. Muutoksilla pannaan täytäntöön myös energia-alan ja yleishyödyllisten palvelujen kansallisesta sääntelyviranomaisesta annetun Ukrainan lain 5 §:n siltä osin kuin siinä kielletään valtion elimiä puuttumasta sääntelyviranomaisen toimintaan.

**Komission arviointi:** Toteutettu tyydyttävästi

**Vaihe 11.1**

**Vaiheen nimi:** Ukrainan vuoteen 2030 ulottuvan tarkistetun kansallisen liikennestrategian hyväksyminen

**Asiaa koskeva uudistus/investointi:** Uudistus 1: Liikennesektorin kattava suunnittelu

**Rahoituslähde:** Lainat

**Asiayhteys**

Neuvoston täytäntöönpanopäätöksen liitteessä kuvattu vaihetta 11.1 koskeva vaatimus:

*”Ministerikabinetti hyväksyy määräyksen vuoteen 2030 ulottuvan Ukrainan kansallisen liikennestrategian päivittämisestä. Strategiassa keskitytään lähinnä seuraaviin osa-alueisiin:*

— *kilpailukykyisen ja tehokkaan liikennejärjestelmän jälleenrakentaminen ja kehittäminen erityisesti Euroopan laajuisia liikenneverkkoja koskevien EU:n politiikkojen ja normien sekä kansainvälisellä ja Euroopan tasolla asetettujen liikennealan hiilestä irtautumista koskevien tavoitteiden mukaisesti (muun muassa kehittämällä rautateitä, maanteitä ja sisävesiväyliä, jotka sisältyvät Euroopan laajuisen liikenneverkon alustaviin karttoihin, liikennejärjestelmän hallinnan digitalisoinnilla jne.);*

— *laadukas matkustajaliikenne ja esteetön liikkuvuus;*

— *ihmisille ja ympäristölle turvallinen, kestävä ja energiatehokas liikenne*.”

Vaihe 11.1 on 11 lukuun (Liikenne) sisältyvän uudistuksen 1 ainoa vaihe. Se liittyy vaiheeseen 11.7, jossa edellytetään vähintään 350 miljoonan euron investointeja liikenneinfrastruktuuriin vaiheessa 11.1 hyväksytyn strategian mukaisesti.

**Toimitettu näyttö**

1) yhteenvetoasiakirja, jossa perustellaan asianmukaisesti, miten vaihe on toteutettu tyydyttävästi neuvoston täytäntöönpanopäätöksen liitteessä esitettyjä vaatimuksia noudattaen;

2) jäljennös 27. joulukuuta 2024 annetusta ministerikabinetin määräyksestä nro 1550, jolla hyväksytään vuoteen 2030 ulottuva Ukrainan kansallinen liikennestrategia ja sen täytäntöönpanoa vuosina 2025–2027 koskeva toimintasuunnitelma;

3) jäljennös vuoteen 2030 ulottuvasta Ukrainan kansallisesta liikennestrategiasta, joka on liitetty 27. joulukuuta 2024 annettuun määräykseen nro 1550.

**Analyysi**

Ukrainan viranomaisten toimittamat perustelut ja aineellinen näyttö kattavat kaikki vaiheen 11.1 osatekijät.

Ministerikabinetti hyväksyi 27. joulukuuta 2024 annetulla määräyksellä nro 1550 tarkistetun vuoteen 2030 ulottuvan Ukrainan kansallisen liikennestrategian. Se korvaa aiemman strategian, joka hyväksyttiin toukokuussa 2018.

Strategia-asiakirjassa keskitytään kilpailukykyisen ja tehokkaan liikennejärjestelmän jälleenrakentamiseen ja kehittämiseen EU:n politiikkojen ja normien mukaisesti alkaen liikenneinfrastruktuurin kunnostamista koskevasta tarvearvioinnista. Liikennealan luonnollisia monopoleja koskevaa valtion sääntelyä tarkistetaan. Liikennemarkkinoille pääsylle varmistetaan tasapuoliset, syrjimättömät ja läpinäkyvät edellytykset. Useita liikenteeseen liittyviä aloja (erityisesti lento-, maantie-, rautatie- ja meriliikennettä) koskeva kansallinen lainsäädäntö saatetaan kansainvälisten normien ja EU:n säännöstön mukaiseksi.

Strategiassa keskitytään erityisesti Euroopan laajuisiin liikenneverkkoihin ja näiden verkkojen karttoihin sisältyvien rautateiden, maanteiden ja sisävesiväylien kehittämiseen.

Strategia on yhdenmukainen liikennealan hiilestä irtautumista koskevien kansainvälisten ja EU:n tavoitteiden kanssa. Siinä korostetaan tarvetta edetä kohti kestävämpää ja ympäristöystävällisempää liikennejärjestelmää ja viitataan asiaa koskevaan EU:n lainsäädäntöön ja EU:n tavoitteeseen saavuttaa ilmastoneutraalius vuoteen 2050 mennessä. Strategian avulla pyritään varmistamaan Pariisin sopimuksen ja Ukrainan ilmastolainsäädännön noudattaminen. Sen tavoitteena on vähentää maantie-, lento-, vesi- ja rautatieliikenteen kasvihuonekaasujen kokonaispäästöjä jopa 33 prosenttia vuoden 1990 tasoon verrattuna tai jopa 90 prosenttia vuoden 2021 tasoon verrattuna. Tämän odotetun tuloksen saavuttamiseksi strategiaan sisältyy toimenpiteitä, joilla pyritään nykyaikaistamaan ajoneuvokantaa ja luomaan edellytykset vaihtoehtoisten polttoaineiden, uusiutuvan energian ja sähköajoneuvojen käyttöönotolle sekä julkisen liikenteen nykyaikaistamiselle ja laajemmalle käytölle.

Strategia-asiakirja sisältää säännöksiä liikenteen hallinnan digitalisoinnista. Säännökset käsittelevät muun muassa sähköistä lomaketta rahdin kuljetusta koskeville tiedoille ja sähköisen tiemaksujärjestelmän käyttöönottoa. Lisäksi Ukraina ottaa asteittain käyttöön Euroopan rautatieliikenteen hallintajärjestelmän (ERTMS) ja alkaa hyödyntää digitaalisia välineitä kapasiteetin lisäämiseksi rajanylityspaikoilla.

Strategiassa kuvataan, miten laadukasta matkustajaliikennettä ja esteetöntä liikkuvuutta kehitetään (esim. kehittämällä matkustajaterminaaleja, liikennekeskuksia ja polkupyöräreittejä) eri liikennemuotojen välisten yhteyksien parantamiseksi. Strategian tavoitteena on myös parantaa julkisen liikenteen esteettömyyttä vammaisille ja muille liikuntarajoitteisille henkilöille. Vuoteen 2030 mennessä 60 prosenttia liikenneinfrastruktuurista on määrä tehdä esteettömäksi. Esteettömien ajoneuvojen osuuden julkisen kaupunkiliikenteen linja-autoliikenteessä pitäisi kasvaa jopa 70 prosenttia. Lisäksi perustetaan riippumaton organisaatio liikenneonnettomuuksien tutkintaa varten ja otetaan käyttöön EU:n lainsäädännön mukainen rautateiden turvallisuuden hallintajärjestelmä.

Strategian avulla Ukraina pyrkii myös parantamaan liikennejärjestelmän turvallisuutta kansalaistensa ja ympäristönsä kannalta. Siinä ehdotetaan useita toimenpiteitä liikenneturvallisuuden ja vesiliikenteen turvallisuuden parantamiseksi. Yksi näistä on sääntöjen noudattamisen tiukempi valvonta. Esimerkiksi nopeuden pakotettuun rajoittamiseen ja liikennevirtojen erottamiseen liittyvät tekniset ratkaisut parantavat teiden turvallisuutta ja edistävät tavoitetta vähentää liikenneonnettomuuksia 50 prosentilla vuoteen 2030 mennessä.

Strategiassa tunnustetaan, että on tärkeää vähentää teiden ja liikenneinfrastruktuurin kielteisiä ympäristövaikutuksia ja ottaa ympäristönäkökohdat huomioon liikenneinfrastruktuurin suunnittelussa ja rakentamisessa. Näin edistetään kestävää ja energiatehokasta liikennettä. Kaupungit laativat ja panevat täytäntöön kestävän kaupunkiliikenteen suunnitelmia seuraamalla EU:n kaupunkien esimerkkejä ja toteuttamalla Euroopan laajuisen liikenneverkon mallin mukaisia kaupunkisolmukohtia. Sähköisen liikenteen osuutta lisätään ja latausinfrastruktuurin kehittämistä edistetään. Strategiassa asetetaan tavoitteet kaupunkiliikenteen linja-autokannan uudistamiselle, vaihtoehtoisten ja uusiutuvien polttoaineiden käytön lisäämiselle sekä tieliikenteen päästöjen vähentämiselle 23 prosentilla vuoden 1990 tasosta.

**Komission arviointi:** Toteutettu tyydyttävästi

**Vaihe 11.2**

**Vaiheen nimi:** Vuoteen 2030 ulottuvan, rajainfrastruktuurin kehittämistä ja laajentamista EU:n jäsenvaltioiden ja Moldovan tasavallan kanssa koskevan strategian hyväksyminen

**Asiaa koskeva uudistus/investointi:** Uudistus 2: Ukrainan vientilogistiikan potentiaalin kehittäminen

**Rahoituslähde:** Lainat

**Asiayhteys**

Neuvoston täytäntöönpanopäätöksen liitteessä kuvattu vaihetta 11.2 koskeva vaatimus:

*”Hyväksytään vuoteen 2030 ulottuva, rajainfrastruktuurin kehittämistä ja laajentamista EU:n jäsenvaltioiden ja Moldovan tasavallan kanssa koskeva strategia. Strategiassa keskitytään lähinnä seuraaviin osa-alueisiin:*

— *Puolan, Slovakian, Unkarin ja Romanian rajalla sijaitsevien rajanylityspaikkojen jälleenrakentaminen;*

— *palvelualueiden verkoston luominen*

— *rajanylitysmenettelyjen yksinkertaistaminen (digitalisointi ja yhteisen valvonnan käyttöönotto) EU:n normien mukaisesti.”*

Vaihe 11.2 on 11 lukuun (Liikenne) sisältyvän uudistuksen 2 täytäntöönpanon ainoa vaihe.

**Toimitettu näyttö**

1) yhteenvetoasiakirja, jossa perustellaan asianmukaisesti, miten vaihe on toteutettu tyydyttävästi neuvoston täytäntöönpanopäätöksen liitteessä esitettyjä vaatimuksia noudattaen;

2) jäljennös 24. joulukuuta 2024 annetusta ministerikabinetin määräyksestä nro 1337-p, joka koskee vuoteen 2030 ulottuvan, rajainfrastruktuurin kehittämistä ja laajentamista EU:n jäsenvaltioiden ja Moldovan tasavallan kanssa koskevan strategian ja sen täytäntöönpanoa vuosina 2024–2030 koskevan toimintasuunnitelman hyväksymistä;

3) jäljennös 24. joulukuuta 2024 annetun määräyksen nro 1337-p liitteenä olevasta, vuoteen 2030 ulottuvasta rajainfrastruktuurin kehittämistä ja laajentamista EU:n jäsenvaltioiden ja Moldovan tasavallan kanssa koskevasta strategiasta.

**Analyysi**

Ukrainan viranomaisten toimittamat perustelut ja aineellinen näyttö kattavat kaikki vaiheen 11.2 osatekijät.

Ministerikabinetti hyväksyi vuoteen 2030 ulottuvan, rajainfrastruktuurin kehittämistä ja laajentamista EU:n jäsenvaltioiden ja Moldovan tasavallan kanssa koskevan strategian 24. joulukuuta 2024 annetulla määräyksellä nro 1337-p. Strategiassa keskitytään maanteiden ja rautateiden rajanylityspaikkojen kehittämiseen.

Strategian pääpaino on Unkarin, Puolan, Romanian, Slovakian ja Moldovan tasavallan vastaisilla rajoilla sijaitsevien rajanylityspaikkojen jälleenrakentamisessa. Sen tavoitteena on jälleenrakentaa tai nykyaikaistaa 17 rajanylityspaikkaa ja rakentaa 12 uutta rajanylityspaikkaa EU:n vastaisille rajoille. Siinä on tärkeällä sijalla myös rajainfrastruktuurin kehittäminen Euroopan laajuisen liikenneverkon reiteillä.

Strategiassa käsitellään rajanylityspaikoille rakennettavien palvelualueiden verkoston luomista. Palvelualueet tarjoavat rajan ylittäjille tarkoitettuja peruspalveluja, kuten ruokaa, sairaanhoitoa, kauppapalveluja, vakuutuksia, majoitusta, ajoneuvojen huoltoa ja polttoainetta sekä pysäköintiä. Palvelualueilla otetaan käyttöön rajanylitystä yksinkertaistavia digitaalisia järjestelmiä, kuten sähköinen eCherga-jonotusjärjestelmä. Ennen verkostoon liittyvien töiden aloittamista tehdään analyysi tarpeista ja olemassa olevan infrastruktuurin tilasta.

Strategian tavoitteena on yksinkertaistaa rajanylitysmenettelyjä EU:n normien mukaisesti (digitalisaation avulla ja ottamalla käyttöön yhteinen valvonta, jolla tarkoitetaan koordinoitua valvontaa). Digitalisaation osalta eCherga-järjestelmän kattavuutta on laajennettu, ja strategian tavoitteena on ottaa ajoneuvojonojen hallintajärjestelmä käyttöön kaikilla rajanylityspaikoilla. Ukrainan olisi myös otettava käyttöön uusia laitteita, kuten videovalvontajärjestelmiä, liikkuvien ajoneuvojen punnitseminen ja skannaus, sekä toteutettava kaikkien valvontatoimien aikana käytettävien tieto- ja viestintäjärjestelmien operatiivinen integrointi.

Ukraina pyrkii tekemään naapureinaan sijaitsevien EU:n jäsenvaltioiden (Unkari, Puola, Romania ja Slovakia) hallitusten kanssa yhteistyösopimuksia, joilla toteutetaan koordinoitu valvonta EU:n normien mukaisesti.

**Komission arviointi:** Toteutettu tyydyttävästi

**Vaihe 12.1**

**Vaiheen nimi:** Vuoteen 2030 ulottuvan, maataloutta ja maaseudun kehittämistä koskevan strategian hyväksyminen

**Asiaa koskeva uudistus/investointi:** Uudistus 1: Maataloutta ja maaseudun kehittämistä koskevan institutionaalisen kehyksen yhdenmukaistaminen EU:n toimintapolitiikan kanssa

**Rahoituslähde:** Lainat

**Asiayhteys**

Neuvoston täytäntöönpanopäätöksen liitteessä kuvattu vaihetta 12.1 koskeva vaatimus:

*"Hyväksytään vuoteen 2030 ulottuva, maataloutta ja maaseudun kehittämistä koskeva strategia. Strategiassa keskitytään lähinnä seuraaviin osa-alueisiin:*

— *Ukrainan maatalouspolitiikan ja maaseudun kehittämispolitiikan mukauttaminen EU:hun liittymisen valmistelun ja Ukrainan erityistä huolta aiheuttavien alojen, kuten maareformin, kastelun, sodanjälkeisen elpymisen ja kehitystuen, kannalta;*

— *instituutioiden vahvistaminen ja valmiuksien kehittäminen tarvittavien järjestelmien kehittämiseksi;*

— *maatalouselintarvikealaa sekä terveys- ja kasvinsuojelutoimia koskevien säädösten ja valmiuksien nopeutettu lähentäminen EU:n normeihin;*

— *pientuottajien ja maaseutuyhteisöjen kehityksen edistäminen;*

— *ympäristö- ja ilmastotoimien perustasojen ja tavoitteiden määrittely sekä näyttöön perustuvan ohjelmasuunnittelun, moitteettoman varainhoidon ja valvontavalmiuksien kehittäminen."*

Vaihe 12.1 on 12 lukuun (Maatalouselintarvikeala) sisältyvän uudistuksen 1 täytäntöönpanon ensimmäinen vaihe. Sitä seuraa vaihe 12.2 (joka on määrä toteuttaa vuoden 2027 ensimmäiseen neljännekseen mennessä), joka koskee maatilojen kestävyyden tietoverkon perustamista.

**Toimitettu näyttö**

1. yhteenvetoasiakirja, jossa perustellaan asianmukaisesti, miten vaihe on toteutettu tyydyttävästi täytäntöönpanopäätöksen (CID) liitteessä esitettyjä vaatimuksia noudattaen;

2. jäljennös 15. marraskuuta 2024 annetusta Ukrainan ministerikabinetin asetuksesta nro 1163-r, joka koskee vuoteen 2030 ulottuvan, Ukrainan maatalouden ja maaseudun kehittämisstrategian ja sen täytäntöönpanoa vuosina 2025–2027 koskevan toimintasuunnitelman hyväksymistä.

**Analyysi**

Ukrainan viranomaisten toimittamat perustelut ja aineellinen näyttö kattavat kaikki vaiheen 12.1 osatekijät.

Uudistuksen yleisenä tavoitteena on kehittää strategisia kansallisia painopisteitä, mukaan lukien painopisteet, joilla pyritään yhdenmukaisuuteen EU:n käytäntöjen, normien ja sääntöjen kanssa. Ministerikabinetti hyväksyi 15. marraskuuta 2024 asetuksen nro 1163-r, joka koskee vuoteen 2030 ulottuvan, Ukrainan maatalouden ja maaseutualueiden kehittämisstrategian ja sen täytäntöönpanoa vuosina 2025–2027 koskevan toimintasuunnitelman hyväksymistä. Strategiassa esitetään maataloutta ja maaseudun kehittämistä koskevia politiikkoja, joilla valmistellaan Ukrainan liittymistä EU:hun ja tuetaan kilpailukykyisen, kestävän ja monipuolisen maatalousalan kehittämistä. Siinä keskitytään maareformiin, kasteluun, sodanjälkeiseen elpymiseen ja kehitystukeen. Strategian tavoitteena on hydraulisten laitosten kunnostaminen ja kehittäminen tehokkaan vesihuollon varmistamiseksi maamiinojen raivaaminen maatalousalueilta ja sotilasoperaatioiden muiden seurausten poistaminen.

Strategiaan ja sen toimintasuunnitelmaan sisältyy toimenpiteitä, joilla vahvistetaan maatalous- ja elintarvikeministeriön analysointi- ja päätöksentekovalmiuksia sekä EU:hun integroitumista. Strategialla pyritään yhdistämään valtion maatalousrekisteri EU:n maatalouden tietoverkkoon ja parantamaan vuorovaikutusta maatalousrekisterin ja Ukrainan rahoituslaitosten välillä, mukaan lukien maatalouden osittaisten luottotakuiden rahasto. Strategiaan sisältyy myös lainsäädännön muuttaminen siten, että perustetaan maksajavirasto, joka varmistaa valtion tuen oikea-aikaisen ja kohdennetun maksamisen maataloustuottajille toimivan hallinto- ja valvontajärjestelmän luominen pinta-alaan perustuvia tukia varten erilaisten markkina- ja investointitoimenpiteiden toteuttaminen.

Strategialla pyritään nopeuttamaan lainsäädännön yhdenmukaistamista EU:n normien kanssa asettaen assosiaatiosopimuksen vaatimukset etusijalle. Siinä priorisoidaan terveys- ja kasvinsuojelutoimia koskevan lainsäädännön lähentäminen EU:n normeihin. Lähentäminen tehdään kahdessa vaiheessa, joista ensimmäinen toteutetaan vuosina 2025–2027 ja toinen vuosina 2028–2030.

Strategialla edistetään pientuottajien ja maaseutuyhteisöjen kehitystä. Erityisesti sen puitteissa aiotaan hyväksyä yksinkertaistettu ja yhtenäinen menettely talousarvio-ohjelmiin osallistumista varten, jakaa tuet uudelleen pientuottajien hyväksi sekä helpottaa digitaalisen maatalousteknologian saatavuutta maatilojen tuottavuuden lisäämiseksi ja kemikaalien käytön optimoimiseksi. Strategiassa kaavaillaan myös kansallisen maaseudun kehittämisohjelman laatimista vuonna 2025 maatalous- ja elintarvikeministeriön alaisuudessa ottaen huomioon EU:n Leader-ohjelman periaatteet.

Strategiassa ja toimintasuunnitelmassa esitetään ympäristö- ja ilmastotoimien perustasot ja vuoteen 2030 ulottuvat tavoitteet. Ne toimivat näyttöön perustuvan ohjelmasuunnittelun, varainhoidon ja valvontavalmiuksien perustana. Niihin sisältyy tavoitteita ja aloitteita, joilla pyritään lisäämään kierrätetyn maatalousjätteen ja käsitellyn elintarviketeollisuuden jätteen määrää, maaseudun väestötiheyttä ja luonnonmukaiseen tuotantoon käytettävän maatalousmaan osuutta sekä kehittämään kastelujärjestelmää. Näiden tavoitteiden ja aloitteiden voidaan odottaa lieventävän ilmastonmuutoksen kielteisiä vaikutuksia.

**Komission arviointi:** Toteutettu tyydyttävästi

**Vaihe 12.5**

**Vaiheen nimi:** Valtion maatalousrekisteriä koskevan lainsäädännön voimaantulo

**Asiaa koskeva uudistus/investointi:** Uudistus 4: Virallisen julkisen sähköisen maatilarekisterin kehittäminen

**Rahoituslähde:** Lainat

**Asiayhteys**

Neuvoston täytäntöönpanopäätöksen liitteessä kuvattu vaihetta 12.5 koskeva vaatimus:

*”Maatalousrekisteriä koskeva Ukrainan laki tulee voimaan. Laissa keskitytään lähinnä seuraaviin osa-alueisiin:*

— *valtion maatalousrekisteri tunnustetaan maatalouspolitiikan ja elintarviketurvan alalla viralliseksi sähköiseksi rekisteriksi, ja laissa säädetään sen pakollisista osista, kuten sen hallintomenettelystä, sen tietojen määrittelystä ja kolmansien osapuolten pääsystä tietoihin;*

— *valtion maatalousrekisterin kattavuutta laajennetaan siten, että siihen sisällytetään tiedot maatalouden koko arvoketjujen sidosryhmistä, kuten maataloustuottajista, elintarvikkeiden jalostajista ja veden käyttäjistä;*

— *valtion maatalousrekisteriä laajennetaan, mikä on rahoitustuen ennakkoedellytys ja mahdollistaa teknisen avun kohdennetun kanavoinnin, muut hallinnolliset palvelut ja analyyttisten tietojen käyttöönoton;*

— *rekisteröityminen valtion maatalousrekisteriin on ennakkoedellytys kaikentyyppisen julkisen tuen saamiselle maatalouselintarvikealalla;*

— *valtion maatalousrekisterin kautta toteutettujen alan valtiontukiohjelmien tuensaajien rekisterin julkaiseminen on pakollista.”*

Vaihe 12.5 on 12 lukuun (Maatalouselintarvikeala) sisältyvän uudistuksen 4 täytäntöönpanon ensimmäinen vaihe. Sitä seuraa vaihe 12.6 (määrä toteuttaa vuoden 2026 ensimmäiseen neljännekseen mennessä), joka koskee raportin julkaisemista valtiontuen täytäntöönpanosta julkisen maatalousrekisterin kautta.

**Toimitettu näyttö**

1) yhteenvetoasiakirja, jossa perustellaan asianmukaisesti, miten vaihe on toteutettu tyydyttävästi neuvoston täytäntöönpanopäätöksen liitteessä esitettyjä vaatimuksia noudattaen;

2) jäljennös 19. marraskuuta 2024 annetusta Ukrainan laista nro 3980-IX, joka koskee valtion maatalousrekisteriä koskevaa tieto- ja viestintäjärjestelmää.

**Analyysi**

Ukrainan viranomaisten toimittamat perustelut ja aineellinen näyttö kattavat kaikki vaiheen 12.5 osatekijät.

Suunnitelman mukaisen uudistuksen tavoitteena on virallistaa julkinen sähköinen maatilarekisteri ja parantaa sitä. Ukrainan parlamentti on hyväksynyt 19. syyskuuta 2024 annetun Ukrainan lain nro 3980-IX, joka koskee valtion maatalousrekisteriä koskevaa tieto- ja viestintäjärjestelmää. Laki tuli voimaan 18. tammikuuta 2025.

Laissa säädetään valtion maatalousrekisterin perustamisen ja toiminnan oikeudellisesta, organisatorisesta ja taloudellisesta perustasta. Valtion maatalousrekisteri tunnustetaan maatalouspolitiikan ja elintarviketurvan alalla viralliseksi sähköiseksi rekisteriksi. Rekisterin tiedot säädetään laissa julkisiksi. Laissa säädetään valtion maatalousrekisterin hallintomenettelyistä, ja siinä määritellään tiedot ja kolmansien osapuolten pääsy tietoihin.

Valtion maatalousrekisterin kattavuutta on laajennettu siten, että se sisältää tiedot koko maatalouden arvoketjun sidosryhmistä. Se mahdollistaa teknisen avun kohdennetun kanavoinnin, muut hallinnolliset palvelut ja analyyttisten tietojen käyttöönoton. Valtion maatalousrekisteriin rekisteröityminen on nyt pakollinen edellytys valtiontuelle, tuen saamiselle paikallisista talousarvioista, kansainväliselle tekniselle avulle, maatalousavustuksille ja muille avustusohjelmille. Laissa säädetään, että rahoitustuen saajia koskevien valtion maatalousrekisterin tietojen julkaiseminen on pakollista.

**Komission arviointi:** Toteutettu tyydyttävästi

**Vaihe 13.1**

**Vaiheen nimi:** Ukrainan mineraalivarojen perustan kehittämistä koskevan, vuoteen 2030 ulottuvan kansallisen ohjelman tarkistamista koskevan lainsäädännön voimaantulo

**Asiaa koskeva uudistus/investointi:** Uudistus 1: Strategisen suunnittelun vahvistaminen ja optimaalisten puitteiden varmistaminen strategisille sijoittajille

**Rahoituslähde:** Ei-takaisinmaksettava tuki

**Asiayhteys**

Neuvoston täytäntöönpanopäätöksen liitteessä kuvattu vaihetta 13.1 koskeva vaatimus:

*”Ukrainan mineraalivarojen perustan kehittämistä koskevan, vuoteen 2030 ulottuvan kansallisen ohjelman muutoksia koskeva laki tulee voimaan. Laissa keskitytään lähinnä seuraaviin osa-alueisiin: – geologiselle alueelle tarkoitetun valtion korvausrahaston käyttöönotto – louhinta-alueen tavoitteiden priorisointi EU:n strategioiden mukaisesti – strategisten ja kriittisten raaka-aineiden käsitteiden määrittely, tarve niiden toimitusvarmuuden tason säännölliselle metodologiselle riskinarvioinnille sekä kumppanimaiden ryhmän määrittely.”*

Vaihe 13.1 on 13 lukuun (Kriittisten raaka-aineiden hallinta) sisältyvän uudistuksen 1 täytäntöönpanon ensimmäinen vaihe. Sitä seuraa vaihe 13.2 (määrä toteuttaa vuoden 2025 kolmanteen neljännekseen mennessä), joka koskee raportin julkaisemista Ukrainan kriittisten raaka-ainevarantojen todentamisesta käyttäen kansainvälistä luokitusjärjestelmää. Tulokset asetetaan sijoittajien saataville.

**Toimitettu näyttö**

1) yhteenvetoasiakirja, jossa perustellaan asianmukaisesti, miten vaihe on toteutettu tyydyttävästi täytäntöönpanopäätöksen (CID) liitteessä esitettyjä vaatimuksia noudattaen;

2) jäljennös 18. joulukuuta 2024 annetusta Ukrainan laista nro 4154-IX, joka koskee muutoksia tiettyihin Ukrainan säädöksiin Ukrainan mineraalivarojen perustan kehittämistä koskevan, vuoteen 2030 ulottuvan kansallisen ohjelman päivittämisestä ja tiettyjen strategisesti ja kriittisesti tärkeiden mineraalien ja komponenttien tiettyjen kysymysten sääntelystä.

**Analyysi**

Ukrainan viranomaisten toimittamat perustelut ja aineellinen näyttö kattavat kaikki vaiheen 13.1 osatekijät.

Uudistuksen yleisenä tavoitteena on houkutella investointeja kriittisten raaka-aineiden louhintaan ja jalostukseen. Ukrainan parlamentti hyväksyi 18. joulukuuta 2024 annetun Ukrainan lain nro 4154-IX, joka koskee Ukrainan mineraalivarojen perustan kehittämistä koskevan, vuoteen 2030 ulottuvan kansallisen ohjelman muutoksia. Laki tuli voimaan 17. tammikuuta 2025.

Mineraalivarojen perustan kehittämistä koskevan kansallisen ohjelman tavoitteena on tarjota erittäin ammattitaitoista tieteellistä tukea minkä tahansa tyyppiselle ja minkä tahansa vaiheen geologiselle tutkimukselle sekä kehittää alan viimeisintä kehitystä edustavia menetelmiä asiaa koskevien EU:n sääntöjen ja alan kansainvälisten parhaiden käytäntöjen mukaisesti. Tämä parantaa niiden tehokkuutta ja laatua merkittävästi ja varmistaa kestävän kehityksen.

Lailla otetaan käyttöön geologiselle alueelle tarkoitettu valtion korvausrahasto ja määritellään sen rahoituslähteet. Ohjelman täytäntöönpanon odotetaan edellyttävän 13. heinäkuuta 2021 tehdyssä Euroopan unionin ja Ukrainan välistä raaka-aineiden alan strategista kumppanuutta koskevassa yhteisymmärryspöytäkirjassa vahvistettujen toimenpiteiden toteuttamista.

Lailla muutetaan maanalaista maaperää koskevaa Ukrainan lakia strategisesti tärkeiden mineraalien luettelon sekä kriittisen tärkeiden mineraalien ja komponenttien luettelon laatimisen osalta. Käyttöön otetuissa lain uusissa säännöksissä vahvistetaan edellytykset metallimalmien ja ei-metallisten mineraalien ja niiden hyödyllisten komponenttien sisällyttämiselle strategisesti ja kriittisesti tärkeiden mineraalien ja komponenttien luetteloihin.

Laissa säädetään, että ministerikabinetti hyväksyy keskushallinnon toimeenpanoelimen ehdotuksesta menetelmät mineraalien sisällyttämiseksi strategisesti ja kriittisesti tärkeiden mineraalien luetteloihin asiaankuuluvien mineraaliraaka-aineiden ja/tai niistä jalostettujen tuotteiden toimitushäiriöiden riskin kriittisyyden arvioinnin suositukset toimenpiteistä, joilla ehkäistään niiden toimitushäiriöiden riskiä, sen jälkeen, kun keskushallinnon toimeenpanoelin on tehnyt asiaa koskevan ehdotuksen.

Yhteistyö kumppanimaiden kanssa varmistetaan ja sitä edistetään. Geologista tutkimusta koskevaa valtion politiikkaa toteuttava toimeenpanoelin osallistuu eurooppalaisen geologian tutkimuslaitosten yhteenliittymän toimintaan. Yhteisymmärryspöytäkirjan EU:n kanssa toteutettavat toimet ja sopimukset muiden maiden kanssa pannaan täytäntöön osana ohjelmaa.

**Komission arviointi:** Toteutettu tyydyttävästi